

Ohjauksen kehittäminen kohti opiskelijoiden tarvelähtöistä ohjausta ammatillisessa oppilaitoksessa

Kirsi Salonen
Seija Mäntynen

Opiskelijoilla on oikeus saada henkilökohtaista ja tarpeellista ohjausta. Milloin ohjauspalvelut sitten ovat tarvelähtöisiä? Lerkkasen (2011) mukaan silloin, kun tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden suunnittelu ja toteuttaminen vastaavat toimintaympäristössä vallitsevaa kysyntää. Miten ohjaajina voimme kehittää toimintaamme, jotta voimme antaa opiskelijoille juuri sitä mitä he tarvitsevat?

Näiden kysymysten tiimoilta tutkimme eräässä toisen asteen ammatillisessa oppilaitoksessa opinto-ohjauksen nykytilaa ja mahdollisia kehittämiskohteita. Tutkimus liittyy oppilaitoksessa kehitteillä olevaan opiskelijoiden oppimisprosessin ohjaukselliseen toimintamalliin. Toimintamallilla pyritään vaikuttamaan myös opintojen keskeyttämisen sekä nuorten ja nuorten aikuisten syrjäytymisen ehkäisemiseen.

Ohjauksen kompetenssi oppilaitoksessa

Ohjaus muodostuu oppilaitoksessa kolmesta keskeisestä tehtäväalueesta:

- oppimisen ja opiskelun ohjaus
- ura- ja elämänsuunnittelun ohjaus
- henkilökohtaisen kasvun ja kehityksen tuki ja ohjaus.

Ohjausta antavat ryhmänohjaaja, ammattiaineiden opettaja ja ns. atto-aineiden (ammattitaitoa täydentävien tutkintojen osat; esim. kielet, matematiikka jne.) opettaja. Nämä henkilöt ovat lähinnä opiskelijaa jo opetustehtävänsä hoitaessaan. Opinto-ohjaaja, kuraattori ja opintosihteerit ovat ohjauksen asiantuntijoita oppilaitoksen sisällä. Myös terveydenhoitajan asiantuntijuus on opiskelijoiden käytettävissä joka päivä. Oppimisenohjaajat ja erityisopettajat ovat myös erityisen tuen tarvitsevien opiskelijoiden tukena. Em. henkilöt antavat kukin omanlaistansa ohjausta opiskelijoille. Oleellista kuitenkin on, että jokainen tunnistaa oman ohjauksellisen tehtävänsä ja vastuunsa. Tehtävät ja vastuut tulee olla kirjattuna oppilaitoksen opinto-ohjaussuunnitelmassa ja niiden toteutumista tulee seurata ja mahdollisten ongelmakohtien esiinnyttyä niihin tulee puuttua välittömästi.

Laki ammatillisesta koulutuksesta 21.8.1998/630, 29 § määrittelee, että opiskelijalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta ja ohjausta. Lain mukaan (14 §) koulutuksen järjestäjä hyväksyy opetussuunnitelman. Opetussuunnitelman mukaan opiskelijalle tulee tarjota mahdollisuus yksilöllisiin opintoihin ja valintoihin. Näin määrittelee myös Asetus ammatillisesta koulutuksesta 6.11.1998/811, 4 §. Niemi-Pynttari (2013) määrittelee hyvän ohjauksen piirteiksi sen, että menetelmät, verkostot, ohjaaja ihmisenä, ohjaajan teoreettinen ajattelutapa ja hyvä vuorovaikutus ovat tiiviissä yhteydessä toisiinsa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön selvityksissä yhdeksi elinikäisen ohjauksen kehittämiskohteeksi ovat nostettu urasuunnitteluvalmiudet sekä yleiset työelämätaidot (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2011). Tämän päivän valmistuvat

nuoret tarvitsevat urasuunnitteluvalmiuksia selvittääkseen tulevastakin työurastaan. Vuorisen (2013) mukaan ei enää pitäisi puhua uravalinnasta, vaan ura on täynnä valintoja. Tähän tarvitaan ohjausta sekä taitoa.

Koska työelämässä ja työtehtävissä tapahtuu muutoksia, aikuiskoulutuksen tarve kasvaa koko ajan. Yrityksillä on rekrytointivaikeuksia, koska yhä useammin työnhakijan koulutus ja työkokemus eivät vastaa työmarkkinoiden vaatimuksia. Työelämässä tarvittavien taitojen ja osaamisen jatkuvan kehittämisen edellytyksenä on, että myös työikäiselle väestölle on tarjolla neuvonta- ja ohjauspalveluja.

Tutkimus

Tutkimuksemme oli toimintatutkimus. Työyhteisön jäsenryhmille - opiskelijat, opettajat ja ohjaushenkilöstö - lähetettiin kyselylomakkeet. Opiskelijoiden kysely lähetettiin 1173 opiskelijalle, opettajien kysely 142 opettajalle ja ohjaushenkilöiden kysely 31 ohjaushenkilölle. Vastausprosentit olivat 16 %, 25 % ja 52 %.

Tutkimuksella pyrittiin saamaan tietoa opiskelijoiden ohjaustarpeesta ja siitä, kohtaako opiskelijoiden tarve ja annettu ohjaus. Tutkimuksen vastausten perusteella tavoitteena oli löytää konkreettisia ja toteuttamiskelpoisia työkaluja ohjauksen kehittämiseen.

Tuloksia

Suurin osa opiskelijoista ilmoitti saavansa ohjausta riittävästi. Kuitenkin opiskelijoista 18 % oli sitä mieltä, että opinto-ohjaajan antama ohjaus voisi olla lisää. Opiskelijat kokivat saavansa ohjausta ensisijaisesti opettajilta ja ryhmänohjaajalta. Opinto-ohjaajalta saatu ja haluttu ohjaus oli huomattavasti vähäisempää. Tämä selittyy sillä, että vastanneista 46 % oli 1. vuoden opiskelijoita, joilla luonnollisesti opettaja on enemmän läsnä kuin muut ”ohjaushenkilöt”.

Opettajien vastauksista ilmeni, että vastuu ohjauksesta on heidän mielestään ensisijaisesti opinto-ohjaajalla ja toissijaisesti ryhmänohjaajalla. Todennäköisesti vastuu – sanan painottuminen opettajien keskuudessa ilmentää sitä, että vastuu ohjauksesta mielletään opinto-ohjaajan rooliin ja vielä niin, että vastuulla tarkoitetaan varsinaisia ohjaustoimenpiteitä eikä opiskelijoiden ammatilliseen oppimiseen liittyvää ohjausta.

Huomionarvoista on, että opiskelijoiden saama ja haluttu ohjaus ja opettajien antama ohjaus koetaan samoissa asioissa tärkeäksi: teorialuentien tehtävien ohjaus sekä työnhakuun liittyvät asiat. Silti osa opiskelijoista ilmoitti haluavansa lisäohjausta juuri samoista asioista. Tästä voidaankin vetää johtopäätös, että teorialuentien tehtävien ohjausta annetaan ja saadaan, mutta ei sitten kuitenkaan ehkä riittävästi.

Opiskelijat ottavat yhteyttä opinto-ohjaajiin monenlaisten ongelmien ja/tai asioiden tiimoilta: opintojen edistyminen, tehtävien teko/rästiopinnot, HOPSin teko (opinpolku, vaihtoehtoiset suoritustavat), osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen (hyväksiluvut), jatko-opinnot, ura- /ammatinvalinta, alan-/oppilaitoksenvaihto, hakeutumisvaiheisiin liittyvät asiat, 4. vuoden opiskeluun liittyvät asiat, kaksois-/kolmoistutkintoihin liittyvät asiat, vaihtojaksot, tutustumiskäynnit, erityinen tuki,

oppimisen haasteet, henkilökohtaiset asiat/huolen aiheet (opiskelu, elämänhallinta), keskusteluapu, taloudelliset asiat/Kela. Jotkut ohjaajat tunsivat itsensä ”yleismies jantuseksi”, jolta kysellään kaikkea maan ja taivaan väliltä.

Ohjaushenkilöstöstä yli puolet oli sitä mieltä, että he ohjaavat riittävästi opiskelijoita, mutta kuitenkin puolet koki, ettei ole riittävästi aikaa ohjata opiskelijoita. Jokainen ohjaushenkilö tekee työtään itselle muodostuneen tehtäväkentän mukaan. Kaikilla opinto-ohjaajilla ei ole samanlaista toimenkuvaa ja erot ohjauksessa tulee sitten myös konkreettisiksi. Suurin osa ohjaushenkilöistä käyttää internetiä ohjauksessa ja puolet heistä koki, että internetin käyttö tuo lisää aikaa muuhun ohjaukseen. Tarkemmin ei selvitetty, mitä internetin käytöllä ohjaustilanteessa tarkoitetaan. Opiskelijat saavat mielestään ohjausta internetistä vaihtoehtoisista neljänneksi eniten. Viidenneksi sijoittui opinto-ohjaajan henkilökohtainen ohjaus.

Opinto-ohjaussuunnitelmia ei tunneta kaikin puolin. Opinto-ohjaussuunnitelmien ”tuntemattomuus” ja sitä kautta opinto-ohjauksen tavoitteet ja sisältö, menetelmät, materiaalit, arviointi ja mittarit sekä vastuut ja verkostot osoittautuivat epäselviksi osalle ohjaushenkilöitä. Miksi ohjaussuunnitelmia ei tunneta tai miksi ne eivät ”toimi”? Vastauksena tähän oli mm., että suunnitelmia ei ole nähty tai vastuujako-tehtäviä rooleittain ei toteuteta suunnitelman mukaisesti.

Kehittämisen kohteita

Ohjaussuunnitelmat, vastuunjakoineen, tulee jalkauttaa henkilöstön koulutuspäivissä (liite 1). Koko henkilöstöllä tulee olla tavoitteena sellainen tilanne, että kaikki opiskelijat saavat tarvitsemansa tuen opinnoissaan ja urasuunnittelussaan. Tämä tilanne vaatii toimia roolijaon selvittämiseen ja henkilöstön osaamisen kehittämiseen.

Aikapulman yhtenä ratkaisuvaihtoehtona nähdään ohjauksen roolituksen ja tehtävien jaon selventäminen. Työnjaon tarkentamisen lisäksi ratkaisuvaihtoehtona aikaresurssiin ja työn selkiyttämiseen voisi olla opinto-ohjauksen vuosikellosuunnitelman tekeminen yhteiseksi ohjeeksi (liite 2).

Internetin käytön tehostamiseen ehdotetaan Facebookiin perustettavaa sivustoa, OPO -palvelua. Palvelu tulisi sisältämään seuraavia osioita: Usein kysytyt kysymykset, Linkit, Blogit ja OnLine -palsta. Palstalla opiskelijat voivat kysyä opinnoissa askarruttavia asioita. Kysymyksiin vastataan säännöllisesti.

Opiskelijoiden kokemaa opettajan antamaa ohjausta pitää hyödyntää edelleenkin ja lisätä siihen mm. jatko- ja uraohjaus. Koska opiskelijat kokivat saavansa ohjausta opettajilta, uraohjaus (työelämätieto, jatkokoulutus, työnhaku, täydennyskoulutus) menisi parhaiten perille opiskelijoille opettajan kautta. Opettajien tulee edelleenkin kiinnittää huomiota teoriatehtävien tunnilla tekoon ja työsalityöskentelyyn, koska se ei opiskelijoiden mielestä ollut riittävää.

Aikuiskoulutuksen vastuukouluttajan ja opinto-ohjaajan yhteistyötä opiskelijan hakeutuessa oppilaitokseen tulee lisätä. Opinto-ohjaajan tulee olla mukana hakeutumisvaiheen henkilökohtaistamisessa, siinä vaiheessa, kun opiskelija valitsee koulutusalan.

Ohjausprosessin kehittämisessä tulee huomioida myös arviointi. Tällä hetkellä ohjausta arvioidaan vaatimattomasti INKA- ja OPAL -järjestelmien palautteilla (opiskelijan kokema hyvinvointi, tyytyväisyys kursseihin), tutkintojen määrällä, opintojen etenemisellä ja työllistyvyydellä. Useinkaan näistä palautteista ei saada jälkikäteen tietoa, joten sitä ei voi suoranaisesti hyödyntää. Tämä olisi myös hyvä jatkoselvityshanke.

Mietteitä työstä

Kehittämishankkeemme oli mielenkiintoinen ja mielestämme riittävän laaja kahden henkilön tutkimukseksi. Meille itselle oli tärkeää selvittää oppilaitoksemme käytänteitä opiskelijoiden ohjauksen tiimoilta. Molemmat olemme toimineet opinto-ohjaajan tehtävissä ennen opinto-ohjaajan koulutuksen alkua. Kehittämishankkeen myötä ammattitaitomme on kehittynyt juuri ohjauksen saralla. Myös se, että opinto-ohjaussuunnitelmia ja muita ohjauksen dokumentointeja ”päivitettiin” oppilaitoksessamme samaan aikaan opintojemme kuluessa teki kehittämistyön aiheesta ajankohtaisen ja tarpeellisen.

Lähteet

Asetus ammatillisesta koulutuksesta (811/1998).

Laki ammatillisesta koulutuksesta (630/1998).

Lerkkanen, J. 2011. Aikuisten ohjaustarpeiden arviointi ja ohjauksen palvelumuodot. Elinikäisen ohjauksen verkkolehti 2011:25/5. Luettavissa verkossa: <http://verkkolehdet.jamk.fi/elo/2011/05/25/aikuisten-ohjaustarpeiden-arviointi-ja-ohjauksen-palvelumuodot/> (viitattu 8.4.2014).

Niemi-Pynttari, M. 2013. Hyvän ohjauksen piirteitä -luento. Luentomateriaali. Koulutus- ja kehittämiskeskus Salmia. Jyväskylä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2011. Elinikäisen ohjauksen kehittämisen strategiset tavoitteet. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2011:15. Luettavissa verkossa: <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2011/liitteet/tr15.pdf?lang=fi> (viitattu 8.4.2014).

Vuorinen, R. 2013. Ohjauksen arviointi ja tulevaisuus -luento. JAMK. Jyväskylä.

Opinto-ohjaus opinpolun eri vaiheissa

ENNEN OPINTOJEN ALKUA

OPINTO-OHJAUKSEN TAVOITTEET JA SI- SÄLTÖ	MENETELMÄT, MATERI- AALIT ARVIOINTI JA MITTARIT	VASTUUT JA VERKOSTO
1. Oppimisen ja opiskelun ohjaus Opiskelijavalinnan toteutu- minen	Menetelmät ja materiaalit – kielikokeet, soveltuvuuskokeet – yhteishaku – tiedustelut/OPO-Online – täydennysshaku/jälkihaku – kutsukirjeet – kahden tutkinnon opiskelijat – opiskelijaryhmät Arviointi ja mittarit – valintaprosessit	Vastuu – opintosihteerit – opinto-ohjaaja – ERVA – koulutuspäällikkö Verkosto – OPH:n yhteishakutoimisto
2. Ammatillisen suuntautumisen ohjaus – Oman ammattialan löytäminen markkinointi – rekrytointi – tarvittaessa koulutusalan ja oppilaitoksen vaihtaminen – 8 –luokalla perusopetuksessa terveydelliset esteet	Menetelmät ja materiaalit – vierailut perusopetukseen – perusopetuksen vanhempainillat – avoimet ovet, ysien päivä – koulutusalojen omat rekrytointitapahtumat – koulutusaloihin tutustujat – messut ym. tapahtumat – pääsy- ja soveltuvuuskokeet – opintonsa aloittaneiden opiskelijoiden alan tai oppilaitoksen vaihto – markkinointimateriaali – www.jao.fi – opintopolku.fi/ – laajat terveystarkastukset	Vastuu – opinto-ohjaaja – opintosihteerit – valintakoetyöryhmä – koulutuspäällikkö – yksikönjohtaja – terveydenhoitaja ja koululääkäri Verkosto – maakunnan opinto-ohjaajat – huoltajat – OPH:n yhteishakutoimisto – TE-toimisto – alan ammattijärjestöt – Taloudellinen tiedotustoimisto – hakutoimistot
3. Henkilökohtaisen kasvun ja kehityksen ohjaus Erialaisten opiskelijoiden huomioiminen – harkintaan perustuva valinta	Menetelmät ja materiaalit – haastattelut – tutustumiset – koulutuskokeilut Arviointi ja mittarit – valintaprosessi	Vastuu – kuraattori – ERVA – opinto-ohjaaja – koulutuspäällikkö Verkosto – perusopetuksen opinto-ohjaajat, koulukuraattorit ja erityisopettajat – lukiot

OPINTOJEN ALOITUSVAIHE

OPINTO-OHJAUKSEN TAVOITTEET JA SI- SÄLTÖ	MENETELMÄT, MATERI- AALIT, ARVIOINTI JA MIT- TARIT	VASTUU JA VERKOSTO
1. Oppimisen ja opiskelun ohjaus Opiskeluun kiinnittyminen – opiskelijoiden perehdytys ja ohjaustarpeen arviointi	Menetelmät ja materiaalit – perehdyttäminen – Hopsy -ryhmäohjaajan malli – wilma-kirjaukset – opintopolku.fi/ – ryhmäohjaajan ohjeet – kahden tutkinnon ohjeet – lähtötasokartoitukset – niveltiedot, siirtohojksit – tulohaastattelu – osaamisen tunnustaminen – tutoreiden ohjaus ja koulutus – kotiväenillat Arviointi – palautteet INKA-järjestelmällä	Vastuu – ryhmäohjaajat – opettajat – opinto-ohjaaja – opiskelijatutorit – ERVA – erityisopettaja – koulutuspäällikkö Verkosto – maakunnan opinto-ohjaajat – huoltajat – K-S:n Urheiluakatemia
2. Ammatillisen suuntautumisen ohjaus Yksilöllinen opinpolku – yksilöllisten koulutus- ja urapolkujen suunnittelu	Menetelmät ja materiaalit – HOPSin laatiminen – HOJSin laatiminen – MultiPrimus-ohjelmaan valinnaiset opinnot – Wilma – ura- ja harrastuspassi – ammattialasta kertominen Arviointi ja mittarit – Opiskelijamäärät: kokonaisuus, kahden tutkinnon opiskelijat, Hojksatut, maahanmuuttajat – Osaamisen tunnustaminen, opintoviikkojen määrä/opiskelija	Vastuu – ryhmäohjaaja – opinto-ohjaaja – ERVA – erityisopettaja Verkosto – huoltajat – opiskelijaterveydenhuolto – lukiot
3. Henkilökohtaisen kasvun ja kehityksen ohjaus Opiskeluvedellytysten turvaaminen – elämäntaitotaidot – arjessa selviytyminen – opintososiaaliset edut – 1. vuoden terveystarkastukset – lääkärintarkastus	Menetelmät ja materiaalit Kuunteleminen ja keskustelut – Intra/Nuorten opetus / – luokanvalvojien ja opettajien yhteisiä asioita – vapaa-ajan toiminta – kerhotoiminta – asuntolan järjestyssäännöt – päihdesuunnitelma – turvallisuus- ja kriisisuunnitelma – opiskelijahuoltosuunnitelma – terveystarkastukset, haastattelut, infot kaikille uusille opiskelijoille	Vastuu – Koko henkilöstö – terveydenhoitaja ja koululääkäri Verkosto – opiskelijahuoltotyön toimijat – KELA – huoltajat

OPINTOJEN KULUESSA

OPINTO-OHJAUKSEN TAVOITTEET JA SÄLTÖ	MENETELMÄT, MATERI- AALIT, ARVIOINTI JA MITTARIT	VASTUU JA VERKOSTO
1. Oppimisen ja opiskelun ohjaus Opiskelija osaa seurata omia valintojaan ja opintosuorituksiaan Toimenpiteet, jos opinnot eivät etene Terveydelliset syyt	Menetelmät ja materiaalit – jaksokohtaiset seurantapa-laverit – wilma-kirjaukset – opintokorttien tarkistus ryhmänohjaajan tunneilla – HOPSin ja HOJKSin tarkistukset – tukiopetus – tilastoinnit ja seurannat, poissaolot, opiskelijamäärät – Ohjauspysäkki – vastaanotto/haastattelu Arviointi ja mittarit – keskeyttäminen – ov-kertymät – opiskelijamäärät	Vastuu – ryhmänohjaajat – opettajat – ERVA – opintosihteeri – opinto-ohjaaja – kuraattori – erityisopettaja – oppimisenohjaajat – terveydenhoitaja Verkosto – Tilastokeskus – KELA – huoltajat
2. Ammatillisen suuntaut-misen ohjaus Uranohjaus	Menetelmät ja materiaalit – ohjauskeskustelut – opintojen valinnaisuus – koulutusohjelmavalinnat – työssäoppiminen – ammattiosaamisen näytöt – näyttelyt, messut, projektit – opinnäyte – ohjaustarpeen kartotus Arviointi ja mittarit – palautekysely (INKA) – siltamalli	Vastuu – opinto-ohjaaja – opettajat, ammatinopettaja – kv-koordinaattori – työssäoppimisen ohjaajat – koulutuspäällikkö Verkosto – lukiot – ammattikorkeakoulut – työssäoppimispaikat – Skills ry – järjestöt, yhteisöt, kunnat
3. Henkilökohtaisen kasvun ja kehityksen ohjaus Ihmisenä ja ammattilaisena kasvaminen Itsetuntemuksen ja itseluot-tamuksen vahvistaminen – aikuisuuteen kasvaminen – roolin ja paikan löytymi-nen – alan työkuultuurin vahvis-taminen – vastuun kantaminen – roolin ja paikan löytymi-nen – asuminen ja vapaa-aika – asevelvollisten tarkistuk-set	Menetelmät ja materiaalit – henkilökohtainen ohjaus – onnistumisen kokemukset – kohtaaminen; kuunnellaan, – keskustellaan – vapaa-ajan toiminnan järjestäminen – käyttäytyminen ja tilanteen mukainen pukeutuminen – työaikojen noudattaminen – tutustumiskäynnit – asiantuntijavierailut – haastattelu ja testi Arviointi ja mittarit – opiskelijakyselyt	Vastuu – Koko henkilöstö – terveydenhoitaja ja koulu-lääkäri Verkosto – työssäoppimispaikat

OPINTOJEN PÄÄTTÖVAIHEESSA

OPINTO-OHJAUKSEN TAVOITTEET JA SISÄL- TÖ	MENETELMÄT, MATERI- AALIT, ARVIOINTI JA MITTARIT	VASTUU JA VERKOSTO
1. Oppimisen ja opiskelun ohjaus Valmistuminen – perustutkinto – yo-tutkinto – neljännen vuoden opiske- lu – ammattistartin suoritta- neet Tutortoiminnan jatkuvuus	Menetelmät ja materiaalit – suoritusten tarkistaminen ja ohjaaminen tukitoimiin tarvittaessa – arviointi – opintokortti – tutkintotodistus (päättö- ja näyttötodistus) – todistus suoritetuista opin- noista – puuttuvien opintosuoritus- ten suunnitelma 4.vuodelle – valmistuvien luettelot lehteen – haastateltavat opiskelijat – tutoreille koulutus Arviointi ja mittarit – tutkinnon suorittaneet – ylioppilaat – läpäisyprosentti (OPM) – päättökysely (INKA)	Vastuu – ryhmänohjaaja – opinto-ohjaaja – opintosihteri – koulutuspäällikkö Verkosto – huoltajat – näyttötoimikunta – Jämsän seutu, Keski-suoma- lainen – ylioppilastutkintolautakunta – lukiot
2. Ammatillisen suuntautu- misen ohjaus Työllistyminen ja jatko- opintoihin sijoittuminen – työpaikka – jatko-opiskelupaikka – osaamisen laajentaminen	Menetelmät ja materiaalit – jatko-opinnoista ja opiske- lun vaihtoehtoista tiedot- taminen – haku opintoihin – työvoimatoimiston palvelut – rekrytointitapahtumat – opintopolku.fi/ amk, yliopistot – toinen ammatillinen perus- tutkinto – työnhaku ja uravalmennus Arviointi ja mittarit – Jaon sijoittumiskysely – työllistyminen (OPM) – jatko-opintoihin sijoittumi- nen (OPM)	Vastuu – opettajat – opinto-ohjaaja – opintosihteri Verkosto – yritykset, kunnat, yhteisöt – ammattijärjestöt – ammattikorkeakoulut – yliopistot – aikuisopistot – aikuiskoulutus – TE-toimisto
3. Henkilökohtaisen kasvun ja kehityksen ohjaus Yksilöllisten ratkaisujen tu- keminen vaihtoehtojen selkiinnyttämi- nen–uskallus omiin ratkaisui- hin – osallisuuden lisääminen ”Ettei kukaan jäisi tyhjän päälle.” – siirtymävaiheessa tuke- minen	Menetelmät ja materiaalit – päättökeskustelut ja jatko- ohjaus – keskeyttävien ja eroavien ohjaus – vaihtoehtojen löytäminen – yhteistyöneuvottelut Arviointi ja mittarit – keskeyttäminen	Vastuuryhmänohjaajat – kuraattori – opinto-ohjaaja – erityisopettaja – oppimisenohjaajat – terveydenhoitaja Verkostohuoltajat – TE-toimisto – sosiaali- ja terveystoimi – Avitus – hankkeet/projektit

JÄLKIOHJAUS

OPINTO-OHJAUKSEN TAVOITTEET JA SISÄLTÖ	MENETELMÄT, MATERIAALIT, ARVIOINTI JA MITTARIT	VASTUU JA VERKOSTO
1. Oppiminen ja opiskelun ohjaus Oman elämänpolun tarkentuminen	Menetelmät ja arviointi – ohjauskeskustelut – opintojen loppuunsaattaminen	Vastuu – opinto-ohjaaja – ryhmänohjaaja Verkosto
2. Ammatillisen suuntautumisen ohjaus	Menetelmät ja materiaalit – haku opintoihin tai työhön – TE-toimiston palvelut – opintopolku.fi/ – jälkivalinta Arviointi ja mittarit	Vastuu – opinto-ohjaaja – ryhmänohjaaja Verkosto – oppilaitokset – yritykset – TE-toimisto
3. Henkilökohtaisen kasvun ja kehityksen ohjaus Osallisuuden toteutuminen	Menetelmät ja materiaalit – ohjauskeskustelut	Vastuu – kuraattori – opinto-ohjaaja Verkosto – TE-toimisto – sosiaali- ja terveystoimi – Avitus

Opinto-ohjauksen vuosikelloluonnos 2014

Koko vuoden mielessä pidettävät teemat:

Nuorten aikuisten osaamisohjelma, aikuiskoulutukseen hakeutujat, tutkintojen uudistukset, opintopolku.fi, valmistuvat opiskelijat/jatko-ohjaus, työhallinnon sähköiset palvelut

Vuosisuunnitelman pohjalta omassa tehtävässä huomioitavat asiat: opo -palaverit, opiskelijahuoltoryhmät

Ajankohta:	Käsiteltävät asiat:	Sidosryhmät	Muuta huomioitavaa
Tammikuu	Aloittavien opiskelijoiden ohjaus Oph:n laskentapäivä Markkinointi perusopetuksessa 9-luokkalaisten alakohtaiset tutustumiset	Esim. missä kouluissa käydään esittelemässä Esittelyt oppilaitoksissa	Hanke/kehitysideat Tunnuslukutiedot, tilinpäätös
Helmikuu	2. asteen yhteishaku Eri paikkakuntien rekry-messut Valmistuvat opiskelijat, jatko-ohjaus	TE-toimistot AMK Yliopistot	Alkavat työvoimakoulutukset Kehitysideat
Maaliskuu	Korkeakouluhaku	TE-toimistot AMK Yliopistot	Alkavat työvoimakoulutukset Kehitysideat
Huhtikuu	Urasuunnittelu ja työnhakuvalmennus 4:n vuoden opiskelijat Jatkavat opiskelijat HOPS-polut Opintoalojen esittely 8-luokkalaisille	Perusopetus	Alkavat työvoimakoulutukset Kehitysideat Ely-keskuksen rintamakoulutustarjouskierros

Toukokuu	AMK- hakutietojen koonti	TE-toimistot	Oph:n kehittämisrahojen haku
Kesäkuu	Yhteishaun valinnat/pudokkaat Uusien opiskelijoiden tutustumisilta	Etsivä nuorisotyö	
Heinäkuu	Vuosiloma		
Elokuu	HOPS-polut, HOJKS, kirjaukset Aloittavien nuorten ohjaus Ohjauskeskustelut 1. luokan opiskelijat		
Syyskuu	HOPS-polut, HOJKS, kirjaukset, opinpolut/päivitys Oph:n laskentapäivä		Budjetin laadinta
Lokakuu	3. luokkalaisten ohjaus Markkinoinnin suunnittelua 9-luokkalaisten vierailut Kotiväenilta?	Eri oppilaitokset	Budjetin laadinta Ely-keskuksen yhteishankinnan tarjouskierros
Marraskuu	2. luokkalaisten ohjaus Markkinointi 9-luokkalaisten vierailut Taitaja9	Perusopetus	Ely-keskuksen rintamakoulutuksen tarjouskierros
Joulukuu	Markkinointi 3-luokkalaisten jatko-opinnot Hakuoppaat/päivitykset	Perusopetus	